

Audyt zewnętrzny w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacji w Radomiu
Refunda - Profesjonalne Usługi Doradcze
Wrocław, 27.10.2011

Celem audytu jest przygotowanie Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Radomiu Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do wdrożenia zmian organizacyjnych w celu utworzenia podmiotu wewnętrznego. Zakres przedmiotowy audytu obejmuje: potwierdzenie prawidłowości danych liczbowych ujętych w sprawozdaniach finansowych, ocenę efektywności działalności Spółki na podstawie zweryfikowanych danych liczbowych, określenie zdolności Spółki do wykonywania funkcji podmiotu wewnętrznego, w tym ustalenie optymalnej wysokości stawki wozokilometra przewozu na lata 2012-2022.

Audyt przeprowadzono na podstawie analizy dokumentów źródłowych otrzymanych od badanej Spółki, w tym analizy obrotów i sald oraz zapisów na kontach księgowych. Ustalenie stanu faktycznego oraz przyszłego w wymiarze niezbędnym do realizacji przedmiotowych prac, dokonano w oparciu o przeprowadzone wywiady z kadrą kierownicą i zarządem Spółki, jak również z przedstawicielami Miejskiego Zarządu Dróg i Komunikacji w Radomiu.

Charakterystyka podmiotu

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Radomiu Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością powstało w wyniku przekształcenia wydzielonej części likwidowanego przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Przekształcenia dokonano w dn. 1 stycznia 1992 roku na podstawie Uchwały nr 248/91 Rady Miejskiej w Radomiu z dn. 19 grudnia 1991 roku. Siedziba spółki mieści się w Radomiu przy ul. Wjazdowej 4. Organizatorem transportu zbiorowego w Gminie Mieście Radom jest Miejski Zarząd Dróg i Komunikacji w Radomiu. MZDiK w Radomiu zajmuje się dystrybucją biletów komunikacji miejskiej.

Podstawowym przedmiotem działalności MPK Radom jest świadczenie usług przewozu pasażerskiego w komunikacji autobusowej miejskiej i podmiejskiej. Podstawą świadczenia usług w komunikacji miejskiej jest Umowa przewozowa z Gminą Miastem Radom z dn. 31 października 1996 roku. Spółka uzyskuje przychody z tytułu sprzedaży usług publicznych na rzecz Gminy Radom, przy czym wpływy ze sprzedaży biletów stanowią dochody budżetowe Gminy Radom.

Usługi przewozu pasażerskiego w komunikacji podmiejskiej są świadczone jako działalność uzupełniająca w stosunku do usług realizowanych w ramach komunikacji miejskiej. Przychody ze sprzedaży w komunikacji podmiejskiej są generowane w oparciu o sprzedaż biletów, dopłaty pozyskane z wybranych Gmin, na terenie których są świadczone usługi przewozowe oraz dopłaty do biletów ulgowych z Urzędu Marszałkowskiego.

Z usługą pasażerskiego transportu publicznego są ściśle związane usługi reklamy samochodowej umieszczane na zewnątrz lub wewnątrz autobusów. Ponadto Spółka zajmuje się również sprzedażą biletów komunikacji miejskiej, za którą otrzymuje wynagrodzenie prowizyjne od Miasta Radom. Przychody z powyższych tytułów (usług reklamowych) zalicza się do przychodów wygenerowanych podczas wypełniania zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych.

Ponadto MPK Radom świadczy następujące usługi:

- naprawa i konserwacja pojazdów samochodowych,
- sprzedaż hurtowa i detaliczna paliw oraz produktów pochodnych,
- działalność usługowa wspomagająca transport lądowy,
- wynajem i zarządzanie nieruchomościami,
- wynajem pojazdów samochodowych,
- badania i analizy techniczne,
- usługi szkoleniowe,
- sprzedaż biletów komunikacji podmiejskiej (dokonywana wyłącznie przez kierowców).

Wymienione powyżej usługi świadczone na rzecz odbiorców zewnętrznych należy traktować jako usługi niezwiązane z pełnieniem funkcji operatora publicznego, w związku z tym przychody związane z ich świadczeniem oraz odpowiadające im koszty świadczenia tych usług nie będą brane pod uwagę przy wyznaczaniu rekompensaty z tytułu świadczenia usług pasażerskiego transportu publicznego.

W roku obrotowym 2010 z tytułu sprzedaży usług komunikacji miejskiej MPK Radom uzyskało ok. 77% całkowitych przychodów netto ze sprzedaży. Udział przewozów miejskich w stosunku do działalności przewozowej ogółem wyniósł w tym okresie ok. 84%.

Koszty świadczenia usług w MPK w okresie 2009 - VI 2011

Dla celów przedmiotowego opracowania zastosowano podział świadczonych przez MPK radom usług na usługi publiczne (komunikacja miejska) oraz usługi niepubliczne (komunikacja podmiejska oraz usługi pozostałe).

Struktura kosztów działalności operacyjnej w okresie 2009 - VI 2011 (w zł):

<i>Rodzaj działalności operacyjnej</i>	<i>ROK 2009</i>	<i>ROK 2010</i>	<i>I PÓŁROCZE 2011</i>
1. Usługi publiczne (komunikacja miejska)	32 285 905	38 491 029	18 851 792
2. Usługi niepubliczne, w tym:	11 085 551	9 708 548	4 190 017
2.1. Usługi przewozowe niepubliczne, w tym:	6 336 029 5	186 862	1 941 740
2.1.1. Przewozy w komunikacji podmiejskiej	6 013 738	4 816 326	1 778 934
2.1.2. Przewozy komercyjne	322 291	370 536	162 805
2.2. Usługi pozostałe w działalności operacyjnej	4 749 522	4 521 686	2 248 277
Koszty działalności operacyjnej razem	43 371 456	48 199 578	23 041 809

Przedstawiony powyżej sposób przypisywania kosztów wynikający z przyjętej w MPK Radom polityki rachunkowości jest sposobem rozdziału kosztów typowym i powszechnie stosowanym przez większość podmiotów z branży komunikacji miejskiej w Polsce, a jego zasadność oraz adekwatność wobec wykonywanych przez MPK Radom działalności nie budzi zastrzeżeń.

Przychody ze sprzedaży usług w MPK Radom w okresie 2009 - VI 2011

Przychody z podstawowej działalności operacyjnej dzielą się na dwie kategorie:

- przychody z działalności przewozowej,
- przychody z działalności pozostałych.

Struktura przychodów netto ze sprzedaży w okresie 2009 – VI 2011 (w zł):

<i>Rodzaj działalności operacyjnej</i>	<i>ROK 2009</i>	<i>ROK 2010</i>	<i>I PÓŁROCZE 2011</i>
1. Usługi publiczne (komunikacja miejska)	28 506 486	31 443 064	15 760 983
2. Usługi niepubliczne:	10 392 178	9 462 595	4 352 926
2.1. Usługi przewozowe, w tym:	4 402 507	3 745 472	1 676 550
2.1.1. Przewozy w komunikacji podmiejskiej	4 068 112	3 389 421	1 523 041
2.1.2. Przewozy komercyjne	334 395	356 052	153 510
2.2. Usługi pozostałe w działalności operacyjnej	5 989 671	5 717 123	2 676 376
Przychody z działalności operacyjnej razem	38 898 664	40 905 659	20 113 909

Do działalności rentownych należą usługi z zakresu:

- usługi diagnostyki - rentowność na poziomie 58%,
- usługi reklamy - rentowność na poziomie 82%,
- usługi naprawcze - rentowność na poziomie 49%,
- usługi serwisu ogumienia - rentowność na poziomie 21%,
- sprzedaż ogumienia - rentowność na poziomie 10%,
- dzierżawa pomieszczeń - rentowność na poziomie 29%,
- sprzedaż materiałów (w tym biletów komunikacji miejskiej) - rentowność na poziomie 5%,

W zakres działalności niewykazującej dodatniej rentowności wchodzi:

- działalność w zakresie przewozów komercyjnych (-6%),
- sprzedaż paliw (-0,5%).

W toku audytu stwierdzono, że przyjęty w Spółce system rachunkowości jest typowym modelem funkcjonującym w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w kraju, zapewniającym możliwość stosownego podziału kosztów i przychodów na poszczególne działalności podstawowe i pomocnicze realizowane w ramach Spółki. Na podstawie zgromadzonego materiału nie zidentyfikowano żadnych istotnych nieprawidłowości, w związku z czym stwierdzono, że sposób przypisywania kosztów i przychodów, a tym samym, procedura ustalania wyników operacyjnych poszczególnych działalności przebiega w sposób prawidłowy.

W aspekcie oceny efektywności prowadzonej przez MPK Radom działalności, stwierdzono, że podstawowa działalność operacyjna Spółki, którą są przewozy autobusowe publiczne i komercyjne, jest trwale nierentowna.

Rentowność przewozów miejskich w badanym okresie była ujemna i wyniosła przeciętnie 18,4%, natomiast pozostała działalność przewozowa przyniosła straty na poziomie 37,1%. Tak wysoka deficytowość świadczonych usług przyczyniła się do znaczącego pogorszenia się sytuacji finansowej Spółki.

Spółka prowadzi sprzedaż usług działalności pomocniczej klientom zewnętrznym. Do usług takich zalicza się:

- usługi diagnostyki i kontroli pojazdów,
- usługi reklamy,
- usługi naprawcze,
- usługi serwisu ogumienia,
- wynajem pomieszczeń,
- sprzedaż towarów, w tym, w szczególności, paliw.

Powyższe usługi należy zaliczyć do działalności stricte komercyjnej, dla której jedyną przesłanką ich prowadzenia winien być rachunek ekonomiczny. Usługą, która nie spełnia powyższego wymogu jest sprzedaż paliw, co winno być podstawą podjęcia decyzji o wyeliminowaniu tej działalności z zakresu usług realizowanych przez Spółkę.

Pozostałe działalności komercyjne cechuje wysoka rentowność, a przy tym fakt ich pełnego uzasadnienia dla celów świadczenia podstawowych usług przewozowych w Spółce, w związku z czym, naszym zdaniem, uzasadnionym jest kontynuowanie ich dalszego prowadzenia.

Wnioski

1. W związku ze stwierdzonym brakiem efektywności w zakresie prowadzonych działalności pomocniczych, wskazane jest wdrożenie działań mających na celu uzyskanie oszczędności kosztowych w nieefektywnych ekonomicznie bądź nieuzasadnionych działalnościach, tj.:

- w obszarze kosztów magazynowania,
- w obszarze przewozów pracowniczych,
- w zakresie kosztów obsługi stacji paliw.

2. W związku z planowanym przygotowaniem MPK Radom do wdrożenia modelu wykonywania działalności publicznego transportu zbiorowego jako podmiot wewnętrzny Miasta Radom oraz przedmiotowym audytem mającym na celu przygotowanie Spółki do tego celu, stwierdzono, że należy spełnić następujące warunki progowe:

a) wyeliminować nierentowną działalność komercyjną, tj.:

- przewozy w komunikacji podmiejskiej,
- przewozy komercyjne,
- sprzedaż paliw i pozostałych towarów na rzecz klientów zewnętrznych;

b) usługi komunikacji miejskiej winny być świadczone przez MPK Radom według stawek wynagrodzenia zgodnych z Rozporządzeniem, pozwalających na pokrycie kosztów świadczenia tychże usług wraz z uwzględnieniem rozsądnego zysku.

3. Zgodnie z prognozami stawka wynagrodzenia pokrywająca koszty świadczenia usług komunikacji miejskiej w Mieście Radom wyniesie 6,52 zł w 2012 roku przy założeniu planowanej pracy przewozowej w wysokości 5 mln wozokilometrów rocznie i 6,37 zł przy założeniu planowanej pracy przewozowej w wysokości 6,5 mln wozokilometrów rocznie.

4. Należy przy tym zaznaczyć, iż w ramach przedmiotowej kalkulacji kosztów świadczenia usług publicznego transportu zbiorowego w latach 2012-2022 nie uwzględniono potencjal-

nich oszczędności wynikających z restrukturyzacji kosztowej oraz organizacyjnej związanej ze wskazanymi powyżej nieefektywnościami w obszarze procesów wewnętrznych, jak również ekonomicznych skutków decyzji w zakresie ograniczania niepublicznej działalności przewozowej oraz pozostałej działalności komercyjnej, co winno być przedmiotem odrębnego programu restrukturyzacyjnego Spółki.

5. W związku z regulacjami z zakresu udzielania pomocy publicznej istnieje konieczność uporządkowania kapitałów Spółki przed powołaniem MPK Radom jako podmiotu wewnętrznego Gminy Miasta Radom.

6. Realizacja powyższych warunków jest podstawą uzdrowienia sytuacji finansowej MPK Radom, a co się z tym wiąże, możliwością spełnienia, wynikającej z Rozporządzenia, przesłanki o konieczności promowania podnoszenia jakości świadczonych usług publicznych przez podmiot wewnętrzny.